

Nr 37

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa kronoegendomar m. m., såvitt avser Fettjestad Ågården 2¹ i Östergötlands län m. fl. fastigheter.

I en till riksdagen den 22 mars 1957 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 134, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Utskottet — som i utlåtandena 1957: 18 och 24 behandlat de under punkterna 1, 4, 8 och 10 resp. 2 och 11 i propositionen angivna förslagen — handlägger i förevarande utlåtande de under återstående punkter upptagna ärendena.

Beträffande utredningen i dessa ärenden, som i utlåtandet redovisas under punkterna 1:0—5:0, får utskottet, i den mån ej därför närmare redogöres i det följande, hänvisa till punkterna 3, 5—7 och 9 i propositionen.

1:0

Fettjestad Ågården 2¹ i Östergötlands län

Domänstyrelsen (skr. 7/12 1956) hemställer, att kronoegendomen förra kompanichefsbostället 1 mantal Fettjestad Ågården 2¹ i Gammalkils socken, Södra Valkebo kommun, Östergötlands län, skall på vissa angivna villkor försäljas till egendomens arrendator Torsten Linge.

Beträffande egendomens beskaffenhet meddelas i huvudsak följande.

Egendomens ägor, utlagda i ett hemskifte och ett skogsskifte, innehåller 37 ha tomt och åker, 16,5 ha äng och betesmark, 21 ha produktiv skogsmark samt 3,6 ha övrig mark. Av åkerjorden, som består av lera, behöver en tredjedel täckdikas. Virkesförrådet uppgick 1952 till 2 780 m³sk i skogen och 271 m³sk å inägorna (ek).

Av byggnaderna är manbyggnaden i dåligt skick och obeboelig under den kalla årstiden. Arbetarbostaden, uppförd år 1947, är i gott skick. Ekonomihuset är medelgoda med undantag av ladugården, som är sämre.

Taxeringsvärdet är 90 200 kronor, varav 83 300 kronor jordbruksvärde och 6 900 kronor skogsmarksvärde. Skogen i övrigt är samtaxerad med annan kronoskog. Av taxeringsvärdet å denna kan 15 000 kronor anses belöpa å förevarande egendom.

Saluvärdet har beträffande jordbruksdelen beräknats till 119 000 kronor av uppskattningsnämnden år 1952. Erforderlig upprustning av husen och

täckdikning uppskattades av nämnden kosta 65 000 kronor. Skogsvärdet fastställdes samma år av *domänstyrelsen* till 60 000 kronor. I december 1955 omräknades skogsvärdet och fastställdes av *domänstyrelsen* till 83 000 kronor. Vid båda värderingstillfällena har en klappalättstämpling om 150 m³sk undantagits.

Revirförvaltaren och *överjägmästaren* har ansett att egendomen med hänsyn till bl. a. skogstillgången borde behållas av kronan. *Riksantikvarieämbetet* har påtalat att manbyggnaden ägde kulturhistoriskt värde men har icke velat motsätta sig försäljning.

Domänstyrelsen har icke funnit anledning föreligga för kronan att behålla egendomen. Det av uppskattningsnämnden föreslagna saluvärdet på jordbruksdelen, 119 000 kronor, har granskats enligt den av styrelsen använda värderingsmetoden utan att giva anledning till erinran. Det av styrelsen numera ifrågasatta värdet för skogsmark och återstående skog, 70 000 kronor, har framkommit efter jämkning av det år 1955 fastställda värdet i anslutning till de värderingsnormer, vilka gällde år 1952, då arrendatorn först erbjöds förvärva egendomen. Styrelsen tillstyrker sålunda, att arrendatorn beredes tillfälle att köpa gården för 189 000 kronor.

Departementschefen har icke haft något att erinra mot försäljningsförslaget.

Utskottet. En delegation av utskottet har besökt egendomen. Vad därvid framkommit har icke givit utskottet anledning göra invändning mot förslaget att egendomen säljes till arrendatorn för en köpeskillning av 189 000 kronor. Utskottet hemställer sålunda,

att riksdagen må medgiva, att kronoegendomen Fettjestad Ågården 2¹ i Gammalkils socken, Södra Valkebo kommun, Östergötlands län, må säljas till egendomens arrendator Torsten Linge för en köpeskillning av 189 000 kronor och på i huvudsak de villkor i övrigt, som *domänstyrelsen* föreslagit.

2:o

Bo 1¹ i Jönköpings län

Domänstyrelsen (skr. 14/12 1956) hemställer, att huvudgården med viss tilldelning av skogsmark under kronoegendomen 3/4 mantal Bo 1¹ i Stenbergas socken, Jönköpings län, skall på vissa angivna villkor försäljas genom utbud i allmänna marknaden.

Beträffande egendomen Bo 1¹ meddelas bl. a. följande.

Hela egendomens areal uppgår till omkring 163 ha, varav 30 ha åker och äng. Övrig areal utgöres huvudsakligen av skog.

Av byggnaderna är manbyggnaden i gott skick, medan ladugården klassificerats såsom rivningshus.

Inågorna med åbyggnader har ett taxeringsvärde av 41 600 kronor.

Den till försäljning föreslagna huvudgården — som numera avstyckats och åsatts beteckningen Bo 1⁶ — innehåller 11,7 ha åker, 16,2 äng och 51,3 skogsmark. Virkesförrådet uppgår till 4 400 m³sk.

Återstoden av egendomen utgöres — med undantag av en föreslagen salulott om ca 3,5 ha — av en skogsfastighet om ca 84 ha.

Huvudgården Bo 1⁶ har av *uppskattningsnämnden* och *domänstyrelsen* saluvärderats till 126 000 kronor, varav 35 000 för inägorna och 91 000 för skogen. Domänstyrelsen har, med hänsyn till att saluvärdet å inägorna understiger taxeringsvärdet därå, framhållit, att den värdering som företagits av uppskattningsnämnden med stöd av dess erfarenhet och sakkunskap måste anses mer rättvisande än taxeringsnämndens oundvikligen mer schablonmässiga uppskattning. Denna styrelsens uppfattning har bestyrkts vid den inom styrelsen verkställda prövningen av värderingen.

Domänstyrelsen har föreslagit att fastigheten Bo 1⁶ skall utbjudas till försäljning på allmänna marknaden. Den nuvarande arrendatorn har nämligen innehaft arrendet endast sedan den 14 mars 1955 på grundval av ett tvåårigt avtal, som sedermera förlängts på ett år. Arrendatorn har ej optionsrätt till nytt arrende och torde ej heller vara intresserad av ett förvärv.

Departementschefen finner den gjorda värderingen av inägorna skälig och har icke heller i övrigt haft något att erinra mot domänstyrelsens försäljningsförslag.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förevarande förslag om att ifrågavarande fastighet skall försälas genom utbud i allmänna marknaden tillstyrkes av utskottet. Som utskottet jämväl funnit saluvärdet, 126 000 kronor, godtagbart och utskottet i övrigt icke har något att invända mot försäljningsförslaget, hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att kronoegendomen Bo 1⁶ i Stenbergas socken, Jönköpings län, må med ett saluvärde av 126 000 kronor säljas på i huvudsak de villkor, som domänstyrelsen föreslagit.

3:o

Olseröd 27² i Kristianstads län

Domänstyrelsen (skr. 14/1 1957) hemställer, att kronoegendomen 764/1500 mantal Olseröd 27² i Maglehems socken, Kristianstads län, skall på vissa villkor försälas till lantbrukaren Johan Emil Hansson.

Beträffande egendomens beskaffenhet m. m. meddelas bl. a. följande.

Egendomen, som är uppdelad å tre skiften, omfattar en total areal av ca 68 hektar, varav 41 hektar åker med tomt och trädgård, 12,5 hektar äng och 12,3 hektar produktiv skogsmark. Två skiften — hemskiptena — är belägna i omedelbar närhet till varandra å ömse sidor av allmänna vägen Olseröd—Degeberga. Det tredje skiftet — utskiftet — vari ingår all egendomens skogsmark, ligger på två kilometers avstånd från hemskiptena. Jor-

den är i viss omfattning täckdikad, dock endast i ringa grad efter plan. Skogsmarken, som innehåller ett virkesförråd av 1 620 m³sk, har ett knappt medelmåttigt avkastningsvärde. Åbyggnaderna är delvis otidsenliga men väl underhållna.

Taxeringsvärdet utgör 93 700 kronor, varav 89 200 kronor jordbruksvärde och 4 500 kronor skogsvärde.

Egendomens saluvärde har uppskattats till 156 840 kronor, varav inägor-na av *uppskattningsnämnden* värderats till 128 840 kronor och skogsvärdet av *domänstyrelsen* fastställts till 28 000 kronor.

De i ärendet hörda myndigheterna har tillstyrkt egendomens försäljning till dess egentliga brukare Johan Emil Hansson, vilken sedan 1922 i realiteten varit fastighetens brukare, ehuru han efter 1931 icke varit formell arrendator. Egendomens formella arrendatorer är enligt *domänstyrelsen* helt införstådda med styrelsens försäljningsförslag.

Departementschefen har icke gjort någon erinran mot förslaget om egendomens försäljning till Hansson för 156 840 kronor.

Utskottet. Det framlagda försäljningsförslaget har icke föranlett någon erinran från utskottets sida. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att kronoegendomen Olseröd 27² i Maglehems socken, Kristianstads län, må säljas till lantbrukaren Johan Emil Hansson för en köpeskillning av 156 840 kronor och på i huvudsak de villkor i övrigt, som *domänstyrelsen* föreslagit.

4:o

Tygelsjö 4² i Malmöhus län

Domänstyrelsen (skr. 14/1 1957) hemställer, att fastigheten f. d. skolhemmanet 1/8 mantal Tygelsjö 4² i Hardeberga socken, Malmöhus län, skall på vissa angivna villkor försälas till egendomens arrendator Orvar Sjölin.

Beträffande beskaftenheten m. m. av fastigheten meddelas bl. a. följande.

Egendomen innehåller i en väl samlad, nästan rektangulär ägofigur 13,75 hektar åker och 0,25 hektar tomt och trädgård. Manbyggnaden och logen är gamla men befinner sig liksom stallet i gott skick. Garaget, vilket även upptager utrymmen för höns och redskap, är i mycket gott skick.

Enligt det tioåriga arrendekontrakt, som gällde till den 14 mars 1955, utgick utöver arrendeavgiften ett s. k. årsbelopp å 500 kronor för nybyggnad o. d. I nu gällande kontrakt är arrendeavgälden bestämd till 3 000 kronor utan skyldighet att utgöra årsbelopp.

Tygelsjö 4² är samtaxerad med skogsfastigheten Tygelsjö 4³. Taxeringsvärdet å Tygelsjö 4² och 4³ utgör 80 400 kronor, varav 71 100 kronor jordbruksvärde — med därå ingående värde på skogsmark av 3 900 kronor — och 9 300 kronor skogsvärde.

Saluvärdet har av *uppskattningsnämnden* beräknats till 91 000 kronor, motsvarande 6 500 kronor för hektar. Nämnden har föreslagit, att fastig-

heten säljes till arrendatorn Sjölin för 72 070 kronor. Vid köpeskillingsbestämmande har från saluvärdet, 91 000 kronor, avdrag gjorts med 18 930 kronor. Avdraget avser till övervägande del eller 17 330 kronor ersättning till arrendatorn för verkställda byggnadsarbeten. Därjämte har i avdraget inräknats ett belopp av 1 300 kronor för hus och anläggningar, som tillhör arrendatorn.

De i ärendet hörda myndigheterna tillstyrker egendomens försäljning till arrendatorn för ett pris av 72 070 kronor.

Departementschefen, som ej heller haft något att erinra mot fastighetens försäljning till arrendatorn för den föreslagna köpeskillingen, har framhållit, att köpeskillingen borde bokföras och redovisas tillsammans med av styrelsen tidigare uppbyren avkastning av fastigheten jämte därtill hörande kapitalmedel.

Utskottet. Kungl. Maj:ts försäljningsförslag biträdades av utskottet. Som utskottet ej heller i övrigt har något att invända mot vad departementschefen anfört, hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att fastigheten f. d. skolhemmanet 1/8 mantal Tygelsjö 4² i Hardeberga socken, Malmöhus län, må försäljas till gårdens arrendator Orvar Sjölin för en köpeskillning av 72 070 kronor och på i huvudsak de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

5:o

Härene Grevegården 4¹ i Skaraborgs län

Domänstyrelsen (skr. 24/11 1956) hemställer, att kronoegendomen f. d. sergeantbostället 1/2 mantal Härene Grevegården 4¹ i Norra Härene socken, Skaraborgs län, skall på vissa angivna villkor försäljas till lantbrukaren Lennart Gustavsson, son till egendomens nuvarande arrendator.

Beträffande egendomens beskaffenhet m. m. meddelas i huvudsak följande.

Egendomen är utlagd i två ungefär lika stora skiften, hemskiftet och utskiftet, innehållande tillhopa 44,2 hektar, varav 42,4 hektar tomt och åker samt 1,6 hektar äng och vägmark. Åkerjorden är i stort behov av täckdikning. Byggnadsbeståndet har klassificerats vara i medelgott skick.

Taxeringsvärdet är 64 900 kronor.

Uppskattningsnämnden har i juli 1952 beräknat saluvärdet till 80 200 kronor. Saluvärdet har sedermera av *domänstyrelsen* uppräknats med sex procent till 85 000 kronor. Sedan arrendatorn anhållit att hans äldste son, Lennart Gustavsson, måtte få inträda som köpare, har domänstyrelsen föreslagit egendomens försäljning till denne för ett pris av 85 000 kronor.

Övriga i ärendet hörda myndigheter har liksom *departementschefen* lämnat försäljningsförslaget utan erinran.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag tillstyrkes. Utskottet hemställer alltså, att riksdagen må medgiva, att kronoegendomen Härene Grevegården 4¹ i Norra Härene socken, Skaraborgs län, må säljas till den nuvarande arrendatorns son, Lennart Gustavsson, för en köpeskilling av 85 000 kronor samt på i huvudsak de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

Stockholm den 29 oktober 1957

På jordbruksutskottets vägnar:

ANDERS PETTERSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Anderberg*, Lage Svedberg*, Jon Jons-son, Bertil Andersson, Hansson*, Eskilsson, Johan Persson, Kristiansson, Franzén och Theodor Johansson*;

från a n d r a kammaren: herrar Pettersson i Dahl, Gustafson i Dädesjö, Antby, Andersson i Hyssna, Netzén, Rimås*, Johanson i Västervik, Franzén i Motala, Nilsson i Bästekille* och Hedin.

* Ej närvarande vid justeringen.